

Kem
1090

Kem 1090

DE
PROMOVENDIS
ANATOMIAE
PATHOLOGICAE
ADMINISTRATIONIBVS,

CONSENSV FACVLTATIS MEDICAE,
PRAESIDE
D. PHILIPP. FRIED.
MECKEL,

MED. PROF. PVBL. ORD., PHYSIC.
CIRCVL. SALIC. ET COMIT. MANSFELD.,
DIRECT. INSTIT. CLINIC. CHIRVRG.,

PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE
DIE V. OCTOBR. MDCCXC.

PVBLCICE DISPVTABIT
AVCTOR
DAN. GOTTL. SILBERMANN,
GEDANENSIS.

HALAE,
TYPIS HENDELIANIS.

LEONHARD
AKATOMIAE

PATHOLOGICAL
ADMINISTRATIONS

PHILIPP. KRIEGER
MECKEL

PHILIPP. KRIEGER
MECKEL

DOCTORIS MEDICINAE
DIE W. DOCTOR. MEDICINAE
PHILIPP. KRIEGER
MECKEL

PHILIPP. KRIEGER
MECKEL

INCLYTAE
REIPUBLICAE GEDANENSIS
MAGNIFICO SENATVI
PER-ILLVSTRI,
S. R. M. BVRGGRAVIO
PER-MAGNIFICIS, MAGNIFICIS GENEROSISSIMIS
MAXIMEQVE STRENVIS
PRAESIDI
PRO - PRAESIDI
PRAE - CONSVLIBVS
CONSVLIBVS
PATRIAE PATRIBVS OPTIMIS,

V T E T

PRAENOBILISSIMIS
AMPLISSIMIS, CONSULTISSIMIS
DICASTERIORVM
VTRIVSQVE CIVITATIS MEMBRIS,
SENIORIBVS
CON - SENIORIBVS
ASSESSORIBVS RELIQVIS:

IUSTITIAE ARBITRIS LONGE GRAVISSIMIS,
MERITISSIMISQVE,

DISSERTATIONEM HANC IN SVI
STVDIORVMQVE SVORVM COMMENDATIONEM,
SVBMISSE DAT, DICAT, CONSECRAT

TANTORVM NOMINVM

CULTOR DEVINCTISSIMVS

A V C T O R.

1.

Ex summis emolumentis nostri aevi id quoque esse non minoris momenti videtur, quod, deferta philosophia, quae dicebatur prima, et nititur solis ratiociniis, magis magisque ad experientiam refugiamus, eamque nobis eligamus solam ducem, lucem et columen nostrorum ratiociniorum. Quemadmodum hoc praesertim in philosophiae speculatiuae parte patet, ita quoque in omnibus singulisque humanae scientiae partibus clare elucet: maxime, vero ars medica ad perfectionis gradum haud mediocrem est euecta, ex quo medici artifices, spretis subtilibus theoriis, observationis et experientiae studium magis excoluerunt.

2.

Cum anatomia sola praebet firmissimum fundamentum totius artis nostrae, demonstratione fere non eget, medicam artem eo magis perfici, eiusdemque eo meliorem esse statum, quo magis sectio cadaverum et inuestigatio partium corporis exercentur. . . . Ea quoque videtur esse nostrorum temporum ratio, vt altus ille atque cum superstitionem tum ingenii ruditatem sapiens contemptus et odium internecinum eorum, qui sectionibus hominum defunctorum infudant, adhuc non amplius vigeant. Sicut, **PLINIO 1)** teste, Aegyptiorum regum

1) Hist. natur. Lib. XIX. c. 5. p. 902. (edit. Dalechamp. 1608. 8.)

A

gum vetus mos et officium erat, corpora defunctorum perscrutandi et causas valetudinum inuestigandi, ita nostrorum medicorum princeps munus iam esse coepit eadem sedula sectio cadauerum.

3.

Quanquam superfluum itaque atque plane futile opus suscipere et nimium forsân mihi sumere videar, si hoc loco vtilitatem et dignitatem anatomiae practicae enumerare vellem, pauca tamen monere liceat, quae maxime confirmare mihi videntur praestantiam et summi momenti usum, qui ex sectionibus cadauerum aegrotorum redundat.

4.

Morbus ne vllus quidem fugari potest, nisi cognita causa. Causa vero morbi latet saepenumero ad mortem vsque: hinc sectio cadauerum maximum addit auxilium ad rite eruendas causas morbificas. Medicus, qui medelae eorundem morborum praefuit, saepius accusatur vel ignorantiae, vel neglectae indagacionis causarum, quas tamen adeo penitus latuisse, vt a nemine, ne summo quidem practico, extricari potuerint, docet tandem sectio post mortem. Exempli gratia liceat meminisse duorum casuum letalium, quas signauit immortalis Herm. BOERHAAVIUS 2). Alterâ narrantur symptomata periculosa, quibus laborauerat Io. Fried.

- 2) Atrocis nec descripti morbi historia, secundum medicae artis regulas descripta. Hag. com. 1738. 4.
— Atrocis rarissimique morbi historia altera. Hag. Com. 1738. 4.

Fried. L. B. de WASSENAER, doloribus et anxietate subito orientibus, maxima saeuitia eum excruciantibus, syncope et lipothymiis, sudoribus frigidis stipatis, et quae, tandem secto post mortem cadauere, originem duxerant ex rupto oesophago, quo facto potulenta in ipsum pulmonem penetrantia dira ista symptomata produxerant, quae omnem effugerent explicationem, dum viueret aeger. Altera historia est marchionis Guid. de S. T. AVBAN, qui diu affectus haemorrhoidariis symptomatibus, tandem asthma correptus, deinde haematemosi enormi decesserat. Dolores et anxietates pectoris insignes accesserant per binos et quod excurrit menses, quae quidem remedia omnia medicorum penitus effugerant. Moles maxima adipis (pondere sex librarum cum dodrante) a summo thoracis fastigio ad septum transfuersum vsque partem sinistram thoracis fere sola deplebat et pulmonem eliserat, etiam dextrum compresserat.

5.

Piusmodi exempla innumera plane allegare possem, nisi per se constaret, quantopere necessitas urgeat, secandi post mortem cadauera aegrotorum, vt inde causa per totum morbum antegressum plane ignota, erui possit. Verba tantum hic transcribere placet Ios. LIEVTAVDII 3), qui praesertim in anatomia practica promouenda omnes industriae nervos intenderat: „Hand dubitare licet, quin ab accurato viscerum serutinio interna innotescant vitia, vt plurimum atra intra vitam caligine obruta, com-

A 2

„peria-

2) Historia anatomico-medica. Vol. I. prooem. p. XXII. ed. Schlegel. 8. 1786.

„periatur nempe horum genuina sedes, extricentur
 „nonnullae causae alias imperuiae, tutiorque pateat,
 „bene perspecta morbi indole, curandi ritus, aut
 „salthm accuratior instituaturn prognosis, vbi non li-
 „cet rescindere mandata fatorum, sub quo infelici
 „rerum statu pro vltima meta laborum haberi potest
 „haec futurorum scientia. In hoc cardine versatur
 „tota grauis et altissima scientiae medicae moles,
 „cui parcit temporum iniuria, dum medicina spuria,
 „inani doctrina vel hypothesibus innixa, per se fun-
 „ditus ruit aut leuiter impulsâ delabitur. Etenim
 „apud omnes eximioris notae medicos in confesso
 „manet, sola exenteratione cadauerum morbo pe-
 „remtorum promoueri posse artem medicam, cum
 „haud alia clauis referari queant abditiora naturae
 „morbofae penetralia, in quibus genuinam morbi
 „et mortis causam, ni deleteriû instar oculorum
 „aciem fugiat, perquirere licet. E recto deflectun-
 „tur tramite, qui morborum phaenomena alibi,
 „quam in hoc genuino fonte, nimirum in cadaueri-
 „bus peculiari arte euisceratis, quaerere solent.„
 Haec LIEVTAVDIVS.

6.

Ideoque per se cuiunque clucet necessitas se-
 candorum post mortem cadauerum, vt inde causa
 morbi eruatur. Neque tamen minus emolumentum
 ipse medicus inde capit, cum saepius euentus cona-
 tuum suorum ad restituendam sanitatem vanus sit at-
 que infelix. Plebs Laicorum praediciis obruto-
 rum plerumque solet imputare medico quemcunque
 minus felicem euentum, letumque ipsum vel insci-
 tia vel neglectae medelae adscribere. Multum ita-
 que interest monstrare ipsa autopsia vanitatem eius-
 modi

quos secum duxerat egregius incisor, cadauer ad-
greditur: dumque intento ore et pallida facie turba
hominum nonnisi bufones, serpentes et nescio quae
expectant monstra, praeter immanem tympaniam,
scirrhasas glandulas et tres in tubo intestinali lum-
bricos, in atrophiam confecto corpore nil reperit. Hinc
exposita breuiter morbi mortisque caussa, a praeiudi-
cata non tantum et ridicula omnes auocauit opinio-
ne, sed illos etiam a suorum ciuium suspitione libe-
rauit, in quos peruulgatus rumor criminis culpam
coniecerat. De his praesertim emolumentis anatomi-
ae practicae legere neminem poenitebit Io. WYER-
RI egregium tractatum de *praestigiis daemonum* 5).

8.

Cum cognitio caussarum difficillima fere sit
pars medicinae theoreticae, nulla pars quoque eius-
dem scientiae adeo ad hunc usque diem fuerit deser-
ta quam vera et rationalis aetiologia symptoma-
tum 6), haec certo ex promouendis anatomiae pra-
cticae seu pathologicae administrationibus lucem non
mediocrem expectare possit, dummodo ex ipsis ca-
dauorum sectionibus plura elicere saepius constaret.
Sic non sufficere mihi videtur obseruatio medici se-
cantis cadauer ex longa chronicorum affectuum fe-
rie enectum, quod aneurysma arteriarum maiorum
cordi vicinarum fuerit caussa morbi, nisi alias quo-
que caussas simul eruere potuerit, quae iterum ipsum
generare valerent. Cognitio autem vitiorum orga-
nico-

5) ed. Oporin. 8. Basil. 1564.

6) Iam suo tempore tali modo querebatur Georg. Ern.
STAHLIUS: Theor. med. v. r. a. p. 558. (4. Hal.
1708)

nicorum ea prorsus caligine videtur esse obruta, vt, nisi ex iteratis sectionibus cadauerum, parum aut nihil in ea profecisse nostrorum hominum genus possit sibi persuadere. Ossae excrescentiae in cranio, effusiones vel sanguinis vel feri in ventriculos cerebri, fungi cerebri et abscessus quot dira symptomata saepius producant! Et quam parum saepius nocent sanitati! - Pericardii nexus cum corde, quot modis mutari potest! Quot, quantaque inde saepius manant mala, quae quidem ordine systematico et constanti nondum sunt descripta! Alioquin vero sine vlllo valetudinis secundae laesione haec vitia ad mortem vsque perdurant. - *Georgius II.* magnae Britanniae rex, vomica laborauerat, iam diu autem eodem morbo liberatus perpetuoque sanus, haemorrhagia enormi correptus moritur. Aorta in arcus maioris margine inferiori callosa, in superiori adeo expansa et tenuis post mortem obseruabatur, vt fere pellucida esset et rupta videretur haemorrhagiam excitasse in rege, qui perfecta per sex annos sanitate fruitus erat 7).

Quid quod polypi cordis, plerumque sensum ponderis et oppressionis in corde, habitualement palpitationem, anxietatem incredibilem, syncopen, lipothymiam, asphyxiam, vel pulsus intermissionem, asthmata, hydropem, apoplexiam inferre soliti, saepius tamen adeo firme adhaerere ventriculis cordis obseruantur, et organicam structuram iamdiu adepti, vt non nisi per longum temporis interuallum persistisse necessario contendatur, cum tamen vel pauca eaque leuiora vel plane nulla symptomata in viuo corpore produxerint. Solam quoque melancholiam diuturnam obseruatam esse, absque diuorum istorum symptomatum caterua, in homine, cuius ca-

A 4

dauer

7) ZIMMERMANN von der Erfahrung. Lib. III, c. 4.
p. 169. (ed. 1787.)

dauer post mortem sectum maximum monstrauerat polypum cordis, per vasa etiam maiora cordi vicina extensum, mihi narratur. Quamuis in his praesertim, vt et in aliis organicis vitiis melius declarandis insigniter laborauerit Anton. DE HAEN 8), tantum tamen abest, vt et ipsius sectionibus et disquisitionibus circa hoc malum aliquid lucis clarioris nobis affulgeat, vt potius relinquendum sit vltiori indagationi incisorum, acumine ingenii, sinceritate et sedulitate ipsi non inferiorum.

9.

Plura tamen adsunt non parui momenti obstacula pathologicae inquisitioni ex sectionibus cadauerum rite instituendis.

Primum quidem id esse videtur, quod, dum ex vitiis in cadauere repertis ad morbi praegressi naturam concludere cupimus, saepe saepius nostris ratiociniis fallimur. In ipsa enim morte nonnunquam mutationes fiunt, quae quidem morbo antegresso perperam tribuimus, cum ipsi sint mortis violentiae adscribendae. — Figulus quidam, qui diu iam colicae Pictonum diros accessus passus erat, moritur in ipso tetano, qui per xx, et quod excurrit, dies durauerat. Sectio cadaueris praeter coli amplitudinem mox enormem, mox angustiam incredibilem, monstrauit *intussusceptionem*, cuius quidem vestigia, dum viueret aeger, ne diuinari quidem poterant 9).
Has

- 8) Heilmethode, übers. von PLATNER, B. I, Th. II, K., 7. p. 163 — 168. aliisque locis non paucis.
9) HAEN'S Heilmethode von PLATNER, B. IV, Th. X, K., III, §. 1. S. 440.

Has quidem intussusceptiones haud raro, tanquam effectus convulsionum dirarum, quibus ipsa mors stipata est, plures observarunt auctores. — De *hepate* monet Theod. KERKRING 10), caueant medici, ne, dum corruptum inueniant, ilico putent diuturna hepatis tabe aegrum laborauisse, eo quod viscus hoc subitae sit obnoxium colliquationi. Equi, qui concitato nimis cursu extincti erant, eodem, quo conciderant, die, hepar insigni putredine corruptum ostendunt.

EX MORGAGNII 11) et HAENII 12) inquisitionibus patet, polypos saepe, ni plerumque, esse effectus mortis, quae coagulationem partis fibrosae sanguinis producat, nec veram causam morbi praegressi. Ex hac enim opinione, quod polyphi produxerint eos morbos, quibus aeger deceaserit, non solum grauiores hallucinationes in eruenda causa morborum ortae sunt, verum etiam in foro iuridico saepius momenti non minimi errores sunt commissi, cum occisus is, cuius cadauer polypos monstraerat, vulnere non absolute, sed per accidens letali, creptus esse crederetur.

10.

Extravasati humores, maxime sanguis, qui in cadaueribus morte apoplectica extinctis nonnunquam animaduertuntur, tanquam causa apoplexiae accusantur.

A 5

faban-

10) Spicileg. anat. obs. 77. (4. Leid. 1717.)

11) De sed. et caus. morb. Ep. XXIV. Art. 27. p. 238. 239. (ed. Lugd. Batav. 1767. 4.)

12) Heilmethode, VON PLATNER. B. I. Th. II. K. VII. S. 163—167. B. IV. Th. IX. K. IX. S. 229.

fabantur, donec WEIKARDVS 13) argumentis non spernendis euincere conaretur, veram causam apoplexiae in neruorum fitam esse ataxia aut atonia, et per accidens omnino posse contrahi eo modo ecchymosin humorum, tanquam effectum apoplexiae, aut symptoma mortem antecedens. Haec quidem obseruatio LENTINII 14) et SCHAEFFERI 15) eximiis argumentis confirmata legitur. Quid enim regei potest, dum videmus, plures aegrotos, qui vera apoplexia sanguinea decefferint, nil post mortem ostendere extrauasati; e contraria autem parte multa in cerebro et encephalo extrauasata in variis cadaueribus animaduertuntur, quae quidem apoplecticam mortem haudquaquam passa erant. — Andreas PASTA 16) hoc et plura iam apud MORGAGNUM et in proprio tractatu *de motu sanguinis post mortem* monuerat.

II.

Nonnunquam in cadaueribus eorum, qui insigni aliquo morbo expirauerant, nil memorabile reperitur, quod mortem intentasse dici possit, quum alioquin medicus aut abscessum aut ecchymosin aut aliud memorabile vitium organicum repertum iri pronunciaffet. Spem augurantium ipsa inspectio fefellit, et eorum fiduciam in stuporem vertit,

13) Verm. medicin. Schrift. St. II. S. 14 etc.

14) Memorab. circa aerem, vitae genus, fanitat. et motb. Clausthal. p. 132.

15) Versuche aus der theor. AW. Th. II. §. 16. p. 152. sq.

16) MORGAGNI de sed. et caus. morb. Ep. IV. Art. 22.

tit, ac si cum ipsa anima mortis occasio euolasset. Quandoque omnino vitium organicum adfuisse contendimus, ab ipso mortis momento autem omnia in integrum restituta videntur. — Mulier, prima vice grauida, tertio mense corripitur a violentia externa et iracundia, summis cruciatibus abdominis, qui ne aliis quidem remediis solitis fugari poterant. Accedit ischuria, obstipatio pertinacissima, somni defectus assiduus, animi deliquia alternantia cum deliriis: exploratio ope digiti nil plane praeter naturam in orificio vteri deprehendere poterat. Aegra moritur inter summos cruciatus. Sectum cadauer praeter constrictionem non satis arctam intestinorum fere nil monstrauit, quod mutatum vteri situm indigitare possit, quanquam retrouersio vteri maxime diuina-retur.

Homo, qui quotidie ad binas vncias puris tussi eiecerat, decessit ex gangraena abscessibus femorum superueniente, et vasa omnia corrodeute: praeter vitia hepatis et lienis, pulmones sanos, post mortem sectus, monstrauit, vt puris eiectionem explicare nequeas 17).

Alius, qui hydrothorace et tympania enectus videretur, post mortem sectus, neutrum vitium ostendit. Absque haemorrhagia praegressa, vasa sanguifera inania obseruabantur. Quaeritur, an aqua stagnans in thorace medicamentis educta, eam deinde debilitatem secum duxerit, quae mortis causa sufficiens putari possit 18)? — Alius, qui symptomata calculorum manifesta et hydrothoracis passus erat, praeter enor-

mita-

17) HAEN'S Heilmethode, B. IV. Th. IX. K. I. §. 9.
p. 202. 203.

18) Ib. B. III. Th. VI. K. III. §. 1. p. 53 — 61.

mitatem hepatis et cordis, aquam rubicundam habuit in pulmonibus et ventriculo; praeterea autem ne vlla quidem vestigia calculorum obseruabantur.

12.

Innumera his addere possem exempla, nisi haec sufficere viderentur, vt difficultas iudiciorum ex selectis cadaueribus formandorum inde pateat. Vnam tantum vel alteram his adiuicere liceat obseruationem.

Multa enim in sectione cadaueris saepius deprehenduntur vitia, quae quidem nulla sui signa ediderant, dum viueret aeger. HAENIUS 19) narrat historiam aegri qui octauo die peripneumoniae manifestae decefferat. — Sectum cadauer ne vllam quidem pulmonum inflammationem, aliqualem vero ventriculi et omenti, et plenariam peritonaei inflammationem ostendit. — Saepe quoque complicatus est morbus cum aliis, ideoque inuenimus vestigia vnius, quae perperam transferuntur ad alium morbum. Hanc obseruationem quidem ad eam, quam HAENIUS retulit, sectionis historiam applicare omnino possumus, cum intestinorum inflammatio nulla saepius signa manifestet, quibus dignosci possit. Organica vitia saepenumero eam molestiam generare, quam expectaueris ab alio morbo, obseruatio iam WEFFERI 20) et GLISSONII 21) est, confirmatur autem praesertim historia aegritudinis, quam

19) Ib. B. VI. Th. XIV. K. I. S. 193 — 201.

20) De apoplex. p. 286.

21) De rachit. p. 711.

quam Cardinalis *de Noyon* patiebatur, descripta a PORTALIO 22). Laborauerat aeger nephriticis doloribus, iisque decesserat, post mortem nil nisi penitus destructi pulmones obseruabantur.

13.

Praeterea varietates saepius ab incisoribus pro vitiiis organicis sumtae tanquam causa morbi praegressi considerantur. Sic descripsit Fried. BOERNER 23) ventriculi situm, recessu coeco sinistro ad diaphragma conuersum, recta descendente per sinistrum latus, inferius in pylorum coarctatum et terminatum. Inde letalem hunc morbum, hocque vitium organicum insuperabile pronunciauit. Eandem autem varietatem vidit ter in sanis subiectis, quorum vnum morbo pectoris extinctum erat, Paulus 's GRAEUVEN 24). — Varietatum autem inquisitio officium princeps esse videtur anatomicorum, quibus incumbit, non ita partes humani corporis describere, quasi vna et constans earum forma esset, sed aberrationes et varietates in diuersis cadaveribus colligere et ex numero consentientium exemplorum concludere, quae fabrica pro consueta haberi possit. Eandem methodum, anatomiam exhibendi partium corporis, primus indigitauit Barthol. EVSTACHIUS, perfecit MORGAGNIUS. Varietates multas, praesertim circa structuram intestinorum signauit Gualt. VAN DOEVERTEN 25).

14.

- 22) Mém. de l'Acad. roy. des Scienc. A. 1780.
P. 47. sq.
- 23) Disquisit. anat. pract. de tabe ficca, 4. Lips. 1752.
- 24) l. c. p. 26.
- 25) Specim. obseru. academ. ad monstrorum historiam etc. spectantium. 4. Groning. 1765.

His expositis difficultatibus, transeam iam ad ea momenta, quae necessario requiri mihi quidem videntur in incisore, ex cadauerum sectionibus morbi causam et indolem eruere cupiente.

Observatio rite instituta anatomiae practicae nititur maxime recta *primum* sentiendi facultate, et experientia bona. Experientia niti sola tantum is potest, qui observationis studium optime excoluit, qui ratione coniungit accuratam experientiam, sensibus acutis firmatam, qui, praepiudiciis et animi affectibus expers, naturam non nisi in natura videt. Defectus experientiae rite institutae plerumque causa esse videtur perpetuarum rixarum inter incisores magni ceterum nominis, sed vel sensuum acumine diuersos, vel variis perspicillis vtentes, vel opticis erroribus deceptos. Memini eiusmodi optici erroris, cuius accusantur merito Alex. MONROVS 26) et A. G. I. C. BATSCHIVS 27). Ille serpentinos gyros et anfractus spirales vidit continuos in interna neruorum structura, hic vero in corporibus fere omnibus organicis.

Secundo vero requiritur imaginationis accessus mediocris, perspicuitas intellectus eo maior.
Cum

26) Bemerk. über die Structur und Verricht. des Nervenst. von SÖMMERING, K. XIII. XXII. p. 27. 59. 1q.

27) RÖMER und USTERI Magazin für die Botanik. St. III. S. 3—18.

Cum enim imaginatio antecedit, saepe cupido videndi aliquid est ratio vt obseruemus eam fructuram partium, quam alioquin videre haud contigerit. Hypothesium imaginatione potius quam intellectu exstructarum amici nil saepe vident, nisi argumenta hypothesium: sic labilis fit experientia. — Quodsi acumen ingenii antecedit, saepius cernimus subtiles eas differentias, quae vero reipsa haudquaquam adsunt, vt videamus v. g. vermiculos spermaticos in insectis, vt vermiculorum spermaticorum vniuersam oeconomiam explicemus. Hae subtiles differentiae, quam sint negligendae, cum nonnisi imaginatione stabiliantur, egregie monstrauit Ant. SCARPA 28), exempli loco adducens distinctionem singulorum ligamentorum lacertosorum, quae saepe nil nisi vnum sint ligamentum, cuius segregatae et dehiscentes fibrillae offi iungantur. Sic iam suo tempore, et iure quidem, monuit STAHLIVS 29), nimis subtiles has differentias, ni nociuas, saltim superfluas esse: hinc certos quosdam limites finiri debere. — Prudentia autem non vulgaris impedit efficaciam imaginationis in obseruationes nostras practicas.

16.

Tertio attentionem postulo non mediocrem, sed eam quae consuetudine diuturna acquiritur: quo enim diutius contemplamur obiectum, eo plures notas characteristicas in eodem detegimus. Qui viuide sentit, celeriter et multa obseruat, sed non bene diiudicat: qui tarde autem sentit, non multa videt, non celeriter animaduertit, sed melius diiudicat obser-

28) De promouend. anat. administr. p. 24.

29) Theor. medic. ver. p. 67 — 69.

feruata, quoniam intellectu magis pollet quam imaginatione. Ios. Guiscard. DUVERNEY, Io. MERY, Claud. Nicol. LE CAT hoc vitio laborarunt, quod, attentione necessaria destituti, ab inuentis ad inuenta transilirent. Hinc quoque repetenda est obseruatio anatomico-practica; repetita enim obseruatio tantum, et nonnunquam plus adhuc, valet, quam recens instituta.

17.

Quarto. Cognoscere debet incisor cadauerum, quid ab aliis sit obseruatum, ne, iis similis, qui in terram incognitam tendunt, nec vllam itineris descriptionem, in illam regionem instituti, legerunt. Haec est eruditio perquam necessaria incisor, vt, quidquid scriptores signauerint de inuentis anatomiae practicae, sapiat. Adeo constantia a variabilibus, essentialia ab accidentalibus discernere discit incisor, nec in superficie scientiae suae subsistit. Imensa requiritur scriptorum lectio: praeferendi autem ii, qui ipsi viderint, iis, qui collegerint obseruata aliorum, de quibus deinde sermo erit. Quod priores attinet, diuersi sunt pro diuersitate peritiae et fidei: multi viderunt, sed non obseruarunt; multi obseruarunt, sed hypothesium glaucomatibus occaecati. Fusissimis plures et nauseosis scholiis obseruationes suas contaminarunt. Horum itaque scripta et obseruationes rite distinguantur a bonis, fidis, simplicibus viris.

18.

Quinto requiritur scientia variarum artis nostrae partium, praesertim physiologiae et pathologiae.

giae. Imperitia enim harum scientiarum magno per impedit obseruationis studium. Quanto plus Botanices gnarus in planta videt, quam quidem expertus huius scientiae semper quasi per transfennas aspicit, tanto plus videt in cadauere incisor physiologia et pathologia instructus prae alio, qui destituitur plane his scientiis. Cauendum autem, ne ratiociniis multis atque subtilibus immoremur, sed, nisi id, quod clare patet ex obseruationibus, nil inde concludamus. Praeconcepta opinio, ex theoriis scientiae vtriusque desumpta, hic magnopere nocet, quamlibet sit firmis munita argumentis. Tempus adhuc sufficit, finita obseruatione idque cum summa attentione, vt theorias inde deducamus.

19.

Sexto. Sinceritas et candor, quemadmodum quemque hominem decent, ita necessario requiruntur in obseruationibus instituendis et conscribendis. Quodsi pudet incisorem, ea profiteri, quae opinioni suae contradicant, non rite obseruabit: neque fidentum est homini, qui mauult cum opinionibus suis errare, quam sine illis veritatem sectari. — Hinc quoque in describendis obseruationibus summa simplicitas, sinceritasque adhibenda, quae magis placeant, et veritatis magis conspicua sunt symbola, quam demonstrationes subtiles et eruditae deductiones. Ne naturae decora largiamur, sed qualis est, talem pingamus.

20.

Supprimere nequeo aliam obseruationem,
quae respicit praesertim ad dignitatem *variorum*
B animad-

animaduerſionum, et contemptum earum, quae communes atque vulgares putantur. Ego vero pluribus egregiis viris, inter quos HALLERVM tantum et MORGAGNIVM nominare placet, aſſentior, qui perpetuo aſſimarunt, in obſeruationibus vulgati-
 rum morborum verius forte quam in iis eſſe pretium, quae raro occurrant. Non enim quidquid curioſita-
 tem excitat, vſui inferuit: qualem enim inſignem vſum ex iis obſeruationibus carpere ſperaueris, quae rariffime in medicina exercenda obueniunt? Similes mihi quidem videntur collectores rariorum caſuum ex ſcriptoribus anatomiae practicae, Geographis nonnullis, qui, terminos patriae ſuae rite definire non poſſunt, egregie tamen Indiae orientalis vel Kamtſchatkae vel Sinae minima oppida enumerare valent.

21.

In colligendis obſeruationibus anatomiae practicae, in inſtituendis iſtis obſeruationibus, et in conſtituendo compendio huius ſcientiae laborarunt a medio inde ſaeculo XVII. innumeri auctores, quorum quamuis non paucos LVDWIGIVS 30) nominauerit, aliquos tamen habeo addendos, paucaque monita adiicienda.

Primus quidem, qui, cum caput demum extuliſſet anatomia, pathologicam partem huius ſcientiae adumbravit, ipſeque compendium eiſdem ſcientiae* conſcribere ſategit, fuit Guil. HARVAEVS, immortalis ac prorfus vnicus ſui aevi in-
 ciſor, qui de propoſito ſuo loquitur in *exercitatione de motu cordis et ſanguinis* 31). — Paullus BAR-
 BETTE,

30) Prim. lin. anatom. pathol. p. 2. 3. 4.

31) P. II. p. 174. (ed. Lond. 1671.)

BETTE, medicus Amsteldamensis *anatomien practi-*
cam 32) quoque scripsit; sed, hypothesibus sui tem-
 poris occaecatus, nimium quantum naturam simpli-
 cem contaminauerit. — Eundem errorem commisit
 WILLISIVS, qui in variis libris, praesertim in *ana-*
tome cerebri 33), *pathologia cerebri* 34), et in *phar-*
maceutice rationali 35) insigniter promouisset anato-
 miam pathologicam, ni spiritali sua theoria fuisset
 deceptus.

Mire vero auxit hanc partem anatomiae vti-
 lissimis suis animaduersionibus Io. Iac. WEPFERVS,
 tum in *obseruationibus anatomicis ex cadaveribus eo-*
rum, quos sustulit apoplexia 36), tum in *obseruationi-*
bus medico-practicis de affectibus capitis 37), cui
 suppare fere sunt Nic. TVLPIVS 38), Io. SCHEN-
 CKIVS 39), Io. Nic. PECHLINVS 40), Gerard.
 BLASIVS 41), Gregor. HORSTIVS 42), Io. Iac.
 HARDERVS 43).

B 2

22.

32) 8. Amst. 1697.

33) 12. Amst. 1683.

34) 4. Oxon. 1667.

35) 12. Haag. 1677.

36) 4. Amsterd. 1724.

37) 4. Scaphus. 1727.

38) *Observ. med.* 8. Amst. 1672.39) *Observ. med. rarior.* fol. Fref. 1665.40) *Obseruat. phys. medic.* 4. Hamb. 1691.41) *Observ. med. rariores.* 8. Amst. 1677.42) *Specimen anatom. practicae.* 4. Amst. 1678.43) *Apiarium.* 4. Basil. 1687.

Non solum Petrus CASTELLVS, teste M. A. SEVERINO 44) et G. WELSCHIO 45), sed praesertim Thom. BARTHOLINVS 46) per XX annos collegerat obseruationes et proprias et ex aliis scriptoribus eas, quae quidem pathologiam ex sectionibus cadaverum illustrare poterant. Incendio vero illo celebri, de quo etiam peculiarem librum 47) scripsit, irreparabilis iactura facta est.

Tum vero Theophil. BONNETVS immensum opus adgressus est, quod in colligendis quibuscunque historiis sectionum, ex quibus erui aliquid possit ad morborum causam et indolem cognoscendam, versaretur. Edidit primum *prodromum anatomiae practicae* 48), deinde *sepulcretum anatomicum* 49), tunc *medicinam septentrionalem* 50). Vtrumque opus posterius egregiam omnino constituit bibliothecam pathologicam, licet non liber sit vir ab hypothesebus et commentis sui saeculi. Praeterea omisit historiam morborum antegressorum, quae egregie illustrare solet sectionis historiam ipsam. Tum multa praeteriit insignia obseruata virorum, quos tamen citauit; multa retulit ad aliena capita, male

44) De abscess. recond. natur. p. 187. (4. Lugd. 1729.)

45) Syllog. observ. et curat. med. p. 17.

46) De anatome practica ex cadaveribus morbofis adornanda. 4. Hafn. 1674.

47) De bibliothecae incendio. 8. Hafn. 1670.

48) 8. Genev. 1675.

49) fol. Genev. 1700. Vol. I, II.

50) fol. Genev. 1684.

male saepe transcripsit ex autographo, vt, qualisnam fuerit auctor, plane non agnoscas. Quandoque repetiit eosdem casus, ab auctore ita transformatos, vt noui plane videantur.

23.

Io. Conr. PEYERVS et Io. Iac. HARDEVS sub nominibus PAEONIS et PYTHAGORAE *exercitationes suas anatomicas et medicas* 51) ediderunt, in quibus aliqua continentur huc facientia, quae vero plerumque rariores casus attinent. Huc quoque Corn. STALPARTVS VAN DER WYL in *Eerste en tweede honderd genees-beel-en snydekondige Anmerkingen* 52), vbi circa cor et cerebrum varios legeris pathologicos casus.

Polygraphus ille Stephan. BLANCARDVS, collector potius quam incisor, *anatomiam practicam* 53) compilauit, in qua ex omnibus scriptoribus aliquid sine iudicio collegit, collecta non ordine composuit, composita non bene diiudicauit. — Io. SALZMANNI quoque varia scripta huc pertinere videntur, praesertim *de anatomia iucunda et utili* 54), *de ossificatione praeternaturali* 55) etc. Tum etiam Io. Maurit. HOFFMANNI *disquisitio corporis humani anatomico-pathologica* 56), quae ex actis academiae

B 3

natu-

51) 8. Basil. 1682.

52) 8. Amst. 1682. 1686.

53) 12. Leid. 1688.

54) 4. Argent. 1709.

55) 4. ib. 1720.

56) 4. Altdorf. 1713.

naturæ curiosorum et ex paucis aliis scriptoribus excerpta huc facientia continet.

24.

Io. Mar. LANCISIUS 57) et Guil. BALLO-
NIVS insigniter auxerunt anatomen practicam suis
inquisitionibus. Ille tractatu quidem immortalis *de motu*
cordis et aneurysmatibus 58), libro *de lue bouilla* 59)
et *subitaneis mortibus* 60), quibus sectiones multae
cadaverum cum epicrisi bona continentur. Hic
praesertim libro *de mulierum et virginum morbis, de*
urinarum hypostasi et variis locis operum 61): quod
quoque Dan. SENNERTVS in *medicina practica* 62)
iam fecerat. —

Christ. Gottf. STENTZELII *anthropologiam*
ad pathologiam applicatam 63), quam citat LVDWI-
GIVS, inspicere mihi nondum licuit. — Corn.
TRICENII vero *observationes medico-chirurgi-*
cae 64) multos continent casus pathologicos, figuris
nitidis illustratos. — Proprie huc pertinent Io. PAL-
FYNII *Anatomic chirurgicale augmentée par le Sieur*
PORTAL 64): Arend Ferdin. LAMBRECHTI ob-
lecta.

57) fol. Rom. 1728.

58) 4. Rom. 1707.

59) 4 Rom. 1714.

60) Opp. 4. Venet. 1734. Vol. I—IV.

61) Opp. fol. Lugd. 1666. Vol. I—IV.

62) 4. Witteb. 1728.

63) 4. Lugd. Bat. 1743.

64) 8. Paris. 1753.

lectiones et observationes anatomicae 65), quibus accedunt ALBINI variae annotationes anatomico-pathologicae: Laur. HEISTERI *medizinische, chirurgische und anatomische Wahrnehmungen* 66): Io. Lud. Leber. LOESEKII *observationes anatomico-chirurgico-medicae nouae et variores* 67): Fried. RVYSCHII *observationes anatomico-chirurgicae* 68), quibus accedit catalogus Musaei Ruyschiani.

25.

Incrementa autem non mediocria cepit anatomia practica ex egregiis laboribus virorum sequentium:

Petr. SENAC *Traité de la structure du coeur, de son action et de ses maladies*. 4. Paris. 1749. Vol. II.

Alb. AB HALLER *Elementa physiologiae*. 4. Lauf. 1757-1766. Vol. I-VIII. EIVSDEM *Opuscula pathologica*. 8. Lauf. 1768.

EIVSDEM *dissertationes ad morborum historiam et curationem collectae*. 4. Lauf. 1757-1760. Vol. I-VII.

Anton. DE HAEN *Ratio medendi*. 8. Vindob. 1760-1775. Vol. I-XVIII. Egrege translata ab Ern,

65) 8. Franeker. 1751.

66) Vol. I. 4. Rostock. 1753. Vol. II. 4. Rost. 1770.

67) 4. Berol. 1754.

68) 4. Amstelod. 1721.

Ern. PLATNERO. Leipz. 1779-1786. Vol. I-IX. Historiae sectionum ad centum septuaginta ea cura atque industria institutae, vt ad optimas omnino censeferi mereantur: epicrisis ea, quam a viro prudenti, bono obseruatore, et erudito haud vulgari expectaueris.

IOH. BAADER *obseruationes medicae incisionibus cadauerum anatomicis illustratae*. 8. Friburg. 1763. Continent circa pathologiam cerebri et neruorum, vt et circa motum humorum alienatum varia, quae attentionem summam merentur.

Sam. CLOSSY *Observations on some of the diseases of human body, taken from the dissections of morbid bodies*. 8. Lond. 1763. Pauca habet notatu digna.

26.

Gerard. VAN SWIETEN *Commentaria in BOERHAAVII aphorismos*. 4. Hildburgh. 1754-1773. Vol. I-V. Immortale opus, quod praecipue circa partium structuram morbosam innumeras egregias continet obseruationes.

IO. PRINGLE *observations on the diseases of the army*. 8. Lond. 1764. historiam sectionum plurius et casus rariores pathologicos habet.

IO. HVXHAM *opera physico-medica*. 8. Lips. 1784. Vol. I. II.

Franc. Boiss. DE SAVAGES *Nosologia methodica*. 4. Amst. 1768. Vol. I. II.

Rich.

Rich. BROWNE CHESTON *pathological inquiries and observations in surgery from the dissection of morbid bodies.* 4. Glouc. 1766.

Chr. Gottl. BÜTTNERS *anatomische Anmerkungen.* 4. Königsb. 1752.

EIVSDEM *in vielen Jahren gesammelte anatomische Wahrnehmungen.* 4. Königsb. 1769. quae praecipue anatomiam fetuum pathologicam complectuntur.

Paul. 's GRAEUVWEN *oratio de anatomiae pathologicae utilitate et necessitate.* 4. Groning. 1771. Praeter commendationem huius studii continet quoque non paucas obseruationes anatomico-practicas.

27.

Io. Bapt. MORGAGNI, vir in anatome verfatissimus et eleganter doctus, multum, imo plurimum sine dubio contulit ad perfectiorem reddendam anatomiam pathologicam. Eius epistolae *de sedibus et causis morborum* 69) eam continent obseruationum tum propriarum, tum ex aliis, iisque optimis scriptoribus, iudicio non mediocri, collectarum copiam, quae insigniter ditauit studium huius scientiae. Praeterquam autem quod sectiones habeat cadauerum morbosorum non paucas, in quibus desideraueris historiam morbi, historiis quoque amplioribus iusto adiecit prolixiora scholia, diffusiori et intricatiori stylo indulgens: plus eruditioni quam simplicitati dedit.

Christ.

69) 4. Lugd. Batav. 1767. Vol. I—IV.

Christ. Gottl. LUDWIGIVS in *aduersariis medico practicis* 70) innumeras quoque recensuit obseruationes ex sectionibus cadauerum morbosorum epicrisi bona desumtas.

Ios. LIEVTAVDIVS, *Morgagnii* aemulus, ea addidit ex nuperioribus scriptoribus, quae hic omiserat. Desidero in eius *historia anatomico-medica* 71) et historias morborum et accuratam auctorum, e quibus ipse decerpserat, citationem. Ordo ceterum non contemnendus.

28.

Maxim. STOLLIVS in *ratione medendi* 72) et Ern. Ant. NICOLAI in *pathologia* 73) varias habent obseruationes egregie facientes ad anatomiam pathologicam. Eodem modo utiles sunt libri Franc. HOMII 74), Ios. DE PLENCIZ 75), Christ. Gottfr. ESCHENBACHII 76).

Maxime autem laborauerunt nuperrimis temporibus in hac parte anatomes Ed. SANDIFORT
cuius

70) 8. Lips. 1770. Vol. I—III.

71) ed. *Schlegel*. 8. Lips. 1786—1789. Vol. I. II.

72) Vol. I—V. 8. Vien. 1777—1789.

73) Vol. I—IX. 8. Halle. 1769—1784.

74) *Clinical facts and experiments*. 8. Lond. 1781.

75) *Acta et obseruata medica*. 8. Prag. 1783.

76) *Vermischte medic. und chirurg. Bemerkungen*.
8. Leipz. 1784—1786. Samml. I—III.

cuius *observationes anatomico-pathologicae* 77) et *exercitationes academicae* 78) tanquam classica opera notari merentur: Christ. Fried. LUDWIG, qui in *primis lineis anatomiae pathologicae* 79) egregiam instituit collectionem earum observationum, quas quidem eo ordine digestas haud facile inueneris: Anton. BALTHASAR, cuius *chirurgische Krankheitslehre* 80) theoriam complectitur multorum vitiorum organicorum et aliorum structurae errorum: Guil. HUNTER, qui *medizinische und chirurgische Beobachtungen und Heilmethoden* 81) edidit, insignem copiam observationum huc pertinentium continentes: Andr. BONN, cuius *tabulae ossium morbosorum* 82) laude mea superiores sunt.

Praeterea vero in actis academiarum variarum multae continentur historiae sectionum, quibus dilucidatur pathologia.

29.

Si quis itaque compendium anatomiae pathologiae edere, aut collectionem eiusmodi instituere cupierit, hanc forsitan iniret rationem. A viribus ad fluida, ab his ad solidas partes progressurus, deinde functionum corporis historiam pathologicam ita illustra-

77) 4. Leid. 1777.

78) 4. Leid. 1783. 1785. Vol. I. II.

79) 8. Lips. 1785.

80) überf. 8. Wien. 1786. B. I. II.

81) überf. von KÜHN. 8. Leipz. 1784. 1785. B. I. II.

82) fol. Amst. 1785.

illustraret, vt ad historiam morbi praegressi vel praesentis semper simul respiceret, et inde formaret theoriam, non hypothefibus, sed experientiae superstructam.

Vires et animi et corporis, sensibilitatem, irritabilitatem, contractilitatem et vim nerueam: deinde vero fluida, cruorem, lympham, saliuam, lac, mucum, serum, bilem, vrinam, semen, cerumen, materiam transpirabilem; deinde pus: tum motum humorum alienatum consideraret. Tunc formam totius corporis, ossa, cartilagines, musculos, membranas, vasa et sanguifera et lymphatica, neruos et glandulas, telam cellularem et adiposam, integumenta communia, vngues et pilos contempleretur. Adgrederetur viscera, cerebrum, cerebellum, medullam oblongatam, spinalem; organa masticationis et deglutitionis; ventriculum et intestina, hepar, lienem, pancreas, omentum, renes, vesicam vrinariam cum adiacentibus, tum pulmones et cor: deinde vero functiones animales, vitales, naturales, sexuales: quo facto forsitan melior forma surgeret iis, quae extant, compendiis huius scientiae.

Qui vero ea secum animo voluit, quae supra de difficultatibus eiusmodi operis signaui, non enu meraui; is facile perspiciet, spem adesse compendium, fore vt breui tempore id videamus compendium, quod cum omnibus his requisitis congruat.

THESES.

I.

Nulla functionum systematis nervosi explicatio
mihi sufficit.

II.

Contendo, perfectam nervorum decussationem
in cerebro falsam esse.

III.

Resorbitionem a venis perendam non assumo.

IV.

Vitam sanguinis in corpore viuo omnino negare
non possumus.

V.

Digestio ciborum peragitur sine omni fer-
mentatione.

VI.

Febris puerperarum non propria febrium classis
esse, mihi videtur.

VII.

VII.

Haudquaquam omnium medicamentorum virtutes, ex partibus eorum constitutivis chemia detectis, explicari possunt.

VIII.

Infectionem variolarum extra epidemiam nunquam instituendam esse, arbitror.

IX.

In febribus putridis vesicatoria aequae ac alia irritantia, certis sub conditionibus, maxima cum utilitate adhibentur.

X.

Medicina ruralis nec medicamentis nec instrumentis chirurgicis agere debet.

XI.

In omni tumore ut plurimum tentanda resolutio.

XII.

Inter certissima grauiditatis signa in primiparis, orificii vteri figura in rotundam mutata, nullo modo referri potest.

VD 18
PICA

DE
PROMOVENDIS
ANATOMIAE
PATHOLOGICAE
ADMINISTRATIONIBVS,

D.

CIR

GRA

DA

